



ע"פ 552/24 - איוב אטרש נ' מדינת ישראל

בית המשפט העליון

ע"פ 552/24

לפני:

כבוד השופט א' שטיין
כבוד השופטת ג' כנפי-שטייניץ
כבוד השופטת ר' רונן

איוב אטרש
נ ג ד

המערער:

המשיבה:
מדינת ישראל
ערעור על גזר הדין של בית המשפט המחוזי
באר שבע (השופטת ט' לחיאני שהם) אשר
ניתן ביום 10.12.2023 בת"פ 26859-04-22

י"ח בתמוז התשפ"ד (24.7.2024)

תאריך הישיבה:

בשם המערער:

עו"ד נועה קסיר-פת

בשם המשיבה:

בשם שירות המבחן:

פסק-דין

השופט א' שטיין:

1. לפני 11 שנים, כתב השופט נ' הנדל את הדברים הבאים:

"בלב הדיון ניצב מעשה שוד בחנות קיוסק בשעת לילה מאוחרת, תוך איומים על העובד במקום ותקיפתו. שכיחותם של מקרים כגון דא מחייבת את היחלצותו של בית המשפט לעזרתם של עובדי הלילה. עובדי הקיוסקים נמנים עם שורה ארוכה של עובדים, דוגמת עובדי תחנות דלק ומאבטחים, המעניקים שירות בשעות הלילה לאלה הזקוקים לו. המדובר באנשים אשר עובדים לפרנסתם בעבודות שמטבען אינן פשוטות. בעבודתם חשופים הם למפרי חוק אשר מנצלים את אצטלת הלילה ורדת החשכה לביצוע זממם. לרוב, עובדים אלה נמצאים במקום בגפם, ועוברי האורח המצויים בסביבתם הם מעטים. לא אחת מותקפים "עובדי הלילה" על ידי יחידים או קבוצות אשר שמו להם למטרה להשיג "כסף קל" בודעם שהעובד נמצא לבדו ולא יתנגד למתן הכסף כאשר חייו ושלמות גופו מונחים על



הכף. מעבר לנזק הפיזי שגורמים התוקפים לעובדים, הפגיעה הנפשית לנוכח הטראומה שעברו ותחושת חוסר האונים בה הם מצויים הינן גבוהות במיוחד.

בתי עסק הפתוחים 24 שעות ביממה ובייחוד בשעות הלילה נועדו לשפר את איכות חייו של הציבור ולאפשר לו זמינות גבוהה לשירותים שונים הניתנים מסביב לשעון. כך לדוגמא, אדם אשר החל בנסיעה ארוכה וגילה לפתע שכמות הדלק המצויה ברשותו אינה מספיקה ימצא תמיד פתרון לבעייתו וכך גם לגבי יתר השירותים הניתנים בלילה. לצד זאת, פתיחתם המבורכת של בתי עסק אלה מזמנת לנו עידן חדש של עבריינות בו מילת המפתח היא "ניצול" ועל בית המשפט לתרום את חלקו ללוחמה בתופעה זו. רשת ההגנה שיכול לספק בית המשפט מתבטאת בהחמרת הענישה שיטיל על מפרי החוק בעניין זה ושתגשים את תכליות ההרתעה והגמול. על החומרה שבעבירת השוד כבר עמד בית משפט זה בשלל הזדמנויות וחומרה זו גוברת מקום בו העבירה מכוונת כלפי צד חלש במיוחד. (ראו: ע"פ 4812/12 סעדיב נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (11.4.2013) (להלן: עניין סעדיב); ההדגשה הוספה והציטוטים הפנימיים הושמטו - א.ש.).

2. לדאבונו, מאז כתיבת שורות אלה, מה שתואר על ידי השופט הנדל כ"עידן חדש של עבריינות" היה לשגרה של יומיום בדרום הארץ, בצפונה ובמרכזה. מציאות קשה זו מחייבת את בתי המשפט לנהוג ביד קשה כלפי עבריינים שמטילים אימה על עובדי לילה ופוגעים בהם כדי לקצור רווחים קלים ממעשי שוד ותקיפה.

3. על רקע זה, הערעור המונח לפנינו כעת - בו מלין המערער על שנגזרו עליו, לצד עונשים נלווים, 28 חודשי מאסר לריצוי בפועל בגין מעשה אלים של שוד לילי בחנות נוחות אשר פועלת בשטחה של תחנת דלק - תלוי על בלימה. בית המשפט המחוזי באר-שבע (השופטת ט' לחיאני שהם) השית על המערער עונש כאמור בת"פ 26859-04-22 בגזר הדין שניתן ביום 10.12.2023, אחרי שמצא לנכון לחרוג לקולא ממתחם הענישה הראוי אשר נע בין 3 ל-6 שנות מאסר.

4. עונש זה הושת על המערער על רקע העובדות הבאות, שאינן במחלוקת:

ביום 26.3.2022, בשעה 02:37, הגיע המערער ביחד עם אחרים (להלן: החבורה) לתחנת דלק "מנטה" בכביש 90, שבדרום הארץ, על-מנת לבצע שוד. המערער ניפץ את דלת הזכוכית של תחנת הדלק באמצעות חפץ מסוים ונכנס לתחנה יחד עם אנשים נוספים שהשתייכו לחבורה. המערער התקרב למוכר החנות (להלן: המתלונן), כאשר הוא מחזיק בחפץ מורם מעלה, והורה למתלונן, בטון מאיים, לפתוח את הקופה. המתלונן עשה כדברו. המערער והחבורה לקחו מהחנות כסף מזומן שהסתכם ב-1,450 ש"ח ו-45 חפיסות סיגריות בשווי של כ-1,500 ש"ח. לאחר מכן, המערער והחבורה נמלטו ברכבם ולבסוף נעצרו על ידי המשטרה.



5. על יסוד עובדות אלה, הרשיע בית המשפט המחוזי את המערער - על-פי הודאתו, אשר נמסרה במסגרת הסדר טיעון - בעבירות כדלקמן: שוד, עבירה לפי סעיף 402(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק), והיזק בזדון, עבירה לפי סעיף 452 לחוק. בגזרו את עונשו של המערער, בית המשפט החליט שלא לשעות להמלצת שירות המבחן להטיל על המערער עונש שיקומי מפאת גילו הצעיר בזמן ביצוע העבירות (20) ולאור העובדה שהלה החל לפסוע בדרך שיקומית תוך שיתוף פעולה עם גורמי טיפול. זאת, לנוכח חומרתן המופלגת של העבירות שהמערער ביצע ופגיעתן הרעה באזרחים שומרי חוק. מאידך, ראה בית המשפט לנכון לסטות לקולא ממתחם הענישה הראוי ולהשית על המערער עונש מאסר הנמצא 8 חודשים מתחת לרף התחתון של המתחם - זאת, בשל האחידות בענישה ולנוכח העונשים המקלים להם זכו שלושה נאשמים אחרים אשר נמנו עם החבורה: חאלד, עבדאללה וסאלח אטרש. עבדאללה וסאלח אטרש נשלחו לכלא לתקופה של 20 חודשים כל אחד, ואילו על חאלד הושתו 13 חודשי מאסר לריצוי בפועל - כל זה, לצד עונשים נלווים (ראו, בהתאמה: ת"פ (מחוזי ב"ש) 26750-04-22 מדינת ישראל נ' אטרש (24.10.2022); וכן ת"פ (מחוזי ב"ש) 51678-03-23 מדינת ישראל נ' אטרש (21.9.2023)). כפי שצוין בגזרי הדין שניתנו בעניינם של שלושת אלה, עונשים כאמור (להלן: עונשי השותפים) הוטלו עליהם במסגרתו של הסדר טיעון סגור אשר נבע מקשיים ראייתיים של התביעה.

6. בית המשפט המחוזי יכול היה שלא להתחשב כלל בעונשי השותפים, שכן עונשים אלה ניתנו לא מחמת "אהבת מרדכי" (הנאשמים) אלא בשל "שנאת המן" (הקשיים הראייתיים שעמדו בדרכה של התביעה) - זאת, בפרט, מאחר שעסקינן במכת מדינה. המערער סבור כי התחשבות כאמור לא היתה מספקת וכי מן הדין לקצר את תקופת מאסרו בכלא קיצור נוסף מפאת עיקרון האחידות בענישה וכן בשל גילו הצעיר ורצונו הכן להשתקם.

7. אין בידינו לתת למערער את מבוקשו. המערער זכה לעונש קל אשר משקלל בתוכו את כל הנסיבות המקלות שניתן לזקוף לזכותו. העבירה שעבר המערער היא בגדר מכת מדינה, ובהקשר זה נזכור כי המערער היה זה שהטיל אימה על המתלונן במהלכו של מעשה השוד האלים שאירע בחנות. באשר לעיקרון האחידות בענישה: אחרי שידענו כי עונשי השותפים נגזרו עליהם במסגרתו של הסדר טיעון סגור אשר נבע מקשיים ראייתיים, כפי שהודגש בגזרי הדין שהטילו עונשים אלה; ואחרי שראינו שבית המשפט המחוזי כבר הפחית ממאסרו של המערער תקופה משמעותית בשל עיקרון האחידות בענישה - לא נוכל לעשות כן פעם נוספת.

8. מדיניות הענישה ביחס לעבירות שבהן קא עסקינן ברורה וידועה. בעניין סעדייב, נקבע כי העונש של שלוש שנות מאסר אינו חורג לחומרא, בהינתן הפוטנציאל הרע הטמון בעבירות אלו. מדיניות הענישה העדכנית מנחה את בתי המשפט להוסיף ולהחמיר בעונשיהם של עברייני לילה אשר שודדים תחנות דלק וחנויות נוחות תוך הטלת אימה על עובדיהן (ראו: ע"פ 3034/22 סיעד נ' מדינת ישראל, פסקאות 1, 12, 14, 16-17 (16.1.2023)).

9. סוף דבר: בגזר הדין מושא הערעור לא נפלה כל טעות שקוראת להתערבותנו כערכאת הערעור.
אשר על כן, הערעור נדחה.

ניתן היום, כ"ב בתמוז התשפ"ד (28.7.2024).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט